

Bachelor Thesis Accounting

Financiële prestaties van beursgenoteerde familiebedrijven in Nederland

Bachelor Thesis Accounting

Financiële prestaties van beursgenoteerde familiebedrijven in Nederland

Datum: 9 juni 2008

Docent: De heer B. Van den Brand

Student: Marc Buijs

Studentnummer: 37.66.83

E-mail: m.a.c.buijs@uvt.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Motivatie	04
2. Literatuuroverzicht	05 – 06
2.1 Definitie	
2.2 Economische betekenis	
3. Hypothesen en onderzoeksvragen	07 – 10
4. Onderzoeksmethode en dataverzameling	11 – 12
5. Discussie	13 – 17
5.1 Resultaten empirisch onderzoek	
5.2 Beperkingen	
5.3 Onderzoeksagenda	
6. Referenties	18 – 19
Bijlage 1 Nederlandse beursgenoteerde familiebedrijven naar alfabet	
Bijlage 2 Nederlandse beursgenoteerde niet-familiebedrijven naar alfabet	
Bijlage 3 Nederlandse beursgenoteerde familiebedrijven naar BIK Code	
Bijlage 4 Nederlandse beursgenoteerde niet-familiebedrijven naar BIK Code	
Bijlage 5 Eliminatie familiebedrijven en niet-familiebedrijven naar subsectie (twee cijfers BIK Code)	
Bijlage 6 Organisatieprofiel familiebedrijven	

1. Motivatie

Familiebedrijven hebben bij de publieke opinie dikwijls het imago van weinig efficiënte, of ten minste, economisch zwak presterende ondernemingen. Volgens Fama en Jensen (1983) zijn familiebedrijven eerder dan niet-familiebedrijven geneigd om winst voor privé doeleinden te onttrekken. Demsetz (1983) stelt daarbij dat de privéonttrekkingen mogelijk ten koste gaan van winstgevende projecten. Familiebedrijven wijzen leidinggevende posities vaak toe aan familieleden. Daarmee beperken zij zich tot een kleinere ‘pool’ van arbeidskrachten waarin zij mogelijk minder gekwalificeerde medewerkers vinden. (Morck et al., 2000) Daardoor worden familiebedrijven vaak gezien als slome organisaties – ouderwetse en naar binnen gerichte bedrijven. Maar waarom blijkt dan uit het ene na het andere onderzoek steeds opnieuw dat familiebedrijven winstgevender, veerkrachtiger en levensvatbaarder zijn dan hun concurrenten? (e.g. Anderson en Reeb, 2003A; Maury, 2006; and Villalonga en Amit, 2006)

2. Literatuur overzicht

2.1 Definitie

Het vergelijken van de financiële prestaties van familiebedrijven en niet-familiebedrijven is geen sinecure. Er doen verschillende definities de ronde voor het begrip ‘familiebedrijf’. (Handler, 1989) Het relatieve jonge onderzoeksveld vormt een belangrijke reden waarom er op dit moment nog geen gewogen uniforme wereldwijde wetenschappelijke definitie bestaat. (Shanker en Astrachan, 1996). De complexiteit van het onderzoek naar familiebedrijven heeft ook andere oorzaken. Daarnaast worden geen databestanden bijgehouden die familiebedrijven van niet-familiebedrijven onderscheiden en kenmerken familiebedrijven zich over het algemeen wegens fiscale redenen door een complexe eigendomsstructuur. (Flören, 2002A)

In Nederland wordt voornamelijk een afgeleide definitie van de London Business School gebruikt. (Flören, 2002B) Een bedrijf is een familiebedrijf als het aan *minstens twee* van de volgende drie criteria voldoet:

- Meer dan 50 % van de eigendom is in handen van één familie;
- Eén familie heeft beslissende invloed op de bedrijfsstrategie of op opvolgingsbeslissingen;
- Een meerderheid of ten minste twee leden van de ondernemingsleiding zijn afkomstig uit één familie.

Echter indien het bedrijf minder dan tien jaar geleden is opgericht, dient in het bedrijf ten minste één familielid van de directeur werkzaam te zijn of eigendom te hebben. (Flören, 2002B)

Vilalonga en Amit (2006) gaan ervan uit dat een familiebedrijf een bedrijf is waarvan de stichter of een lid van zijn of haar familie een bestuurder of directeur is, individueel of groep. Voor het onderzoek wordt de definitie van Anderson en Reeb (2003A) gehanteerd. Anderson en Reeb (2003A) stellen dat een familiebedrijf een bedrijf is waarvan de stichter of een lid van zijn of haar familie eigendom heeft en/of de aanwezigheid van een lid van familie in de ondernemingsleiding.

2.2 Economisch belang

In Nederland is vijftig procent van alle bedrijven een familiebedrijf, hetgeen neerkomt op 194.000 duizend bedrijven. Opvallend hierbij is dat ook onder de grote bedrijven (honderd werknemers of meer) nog circa vijfenveertig procent een familiebedrijf is. (Flören, 2002A)

De Nederlandse familiebedrijven zijn verantwoordelijk voor ruim veertig procent van de werkgelegenheid en bijna vijftig procent van het Bruto Nationaal Product. In tijden van lage of zelfs negatieve economische groei is het familiebedrijf een hoeksteen van de Nederlandse economie gebleken. (Flören, 2002A)

Niet alleen in Nederland, maar over de gehele wereld nemen Nederlandse familiebedrijven een dominante positie in. Van alle Nederlandse familiebedrijven met vijftig werknemers of meer behoort een vijfde tot de tien grootste bedrijven in de wereld in hun specifieke bedrijfstak, terwijl een kwart tot de tien grootste binnen Europa behoort. (Jong, de en Röell, 2004) Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld Heineken, Hunter Douglas en Randstad.

3. Hypothesen en onderzoeksvragen

In de bachelor thesis accounting wordt een vergelijking gemaakt tussen de financiële prestaties van familiebedrijven en niet-familiebedrijven in Nederland. De centrale onderzoeksvraag luidt:

Presteren familiebedrijven financieel beter dan niet-familiebedrijven in Nederland?

Het onderzoek zal zich baseren op het artikel van Anderson en Reeb (2003A) uit de Journal of Finance. Het onderzoek stellen de financiële prestaties van familiebedrijven op meerdere niveaus in perspectief. Dit is één van de meest toonaangevende onderzoeken naar de financiële prestaties van familiebedrijven.¹

Het onderzoek van Anderson en Reeb (2003A) toont aan dat familiebedrijven financieel meestal beter scoren dan niet-familiebedrijven. Volgens Anderson en Reeb (2003A) is de relatie tussen de eigendom van een familie en de financiële prestaties van een bedrijf echter niet lineair. De economische prestaties nemen toe naarmate de eigendom van een familie toeneemt. De economische prestaties nemen echter af naarmate de eigendom een bepaalde omvang (zestig procent of meer) heeft bereikt. De relatie tussen de eigendom van een familie en de economische prestaties van een bedrijf is stijgende tot een eigendomsniveau van ongeveer drieëndertig procent. Na dit niveau dalen de financiële prestaties van de familiebedrijven. De financiële prestaties van de familiebedrijven zijn relatief gezien nog steeds hoger dan die van niet-familiebedrijven. Opgemerkt kan worden dat de familie een positieve bijdrage vervult tot op zekere hoogte (zestig procent of meer).

Maury (2006) en Villalonga en Amit (2006) zijn eenzelfde mening toegedaan als Anderson en Reeb (2003A) en komen tot vergelijkbare conclusies. Maury (2006) nuanceert dit in zijn onderzoek. Hij stelt dat enkel actieve eigendom waarin de familie minstens één toppositie bekleedt, zorgt voor stijgende prestaties van ondernemingen. Passieve eigendom van de familie heeft volgens hem geen effect op de winstgevendheid van het bedrijf.

¹ Anderson en Reeb (2003A) onderzochten beursgenoteerde ondernemingen van de Standard & Poor's 500 waarin zowel familiebedrijven als niet-familiebedrijven voorkomen. De onderzoeksperiode is het tijdvak 1992 tot en met 1999. De Standard and Poor's 500 is een beursindex van Amerikaanse bedrijven op basis van onder andere marktkapitalisatie, de verhandelbaarheid van aandelen en/ of het vertegenwoordigen van een belangrijke sector in de Verenigde Staten. In de index worden louter Amerikaanse bedrijven opgenomen die op de New York Stock Exchange (NYSE), de American Stock Exchange (AMEX) of de National Association of Securities Dealers Automated Quotations (NASDAQ) genoteerd zijn.

De leeftijd van een familiebedrijf heeft geen invloed op de financiële prestaties van familiebedrijven. Daardoor zijn het niet specifiek de oudere of jongere familiebedrijven die een bijdrage leveren aan de betere financiële prestaties. (Anderson en Reeb, 2003A)

De financiële prestaties van familiebedrijven zijn hoger indien de Chief Executive Officer de oprichter van het bedrijf is. Ook zijn de financiële prestaties van familiebedrijven hoger door het aanstellen van een externe Chief Executive Officer. (Anderson en Reeb, 2003A) Te veel onafhankelijke bestuurders zou de efficiëntie van de raad van Bestuur anderzijds echter kunnen verhinderen, omdat er dan binnen de Raad van Bestuur minder kennis zou zijn van bedrijfsspecifieke expertise. Een effectieve Raad van Bestuur bestaat dan ook uit zowel onafhankelijke als afhankelijke familiale bestuurders. (Anderson en Reeb, 2004) Door een familielid te benoemen voor een leidinggevende positie van de onderneming zorgt de familie ervoor dat het gedrag van het familiebedrijf dichter overeenstemt met de belangen van de familie. Door een leidinggevende positie echter te vervullen uit een beperktere groep arbeidskrachten worden eventueel hoger gekwalificeerde personen uitgesloten voor leidinggevende posities. (Anderson, Mansi, en Reeb, 2003)

Eerder onderzoek van Anderson, Reeb en Mansi (2003) toont aan dat familiebedrijven lagere kapitaalkosten van vreemd vermogen hebben. De conclusie die hieruit kan worden getrokken is dat bedrijven waar eigendom in handen is van een familie een effectieve ondernemingsvorm blijkt te zijn. De sterke verbondenheid van de familie met het bedrijf zorgt er voor dat er vertrouwen kan gesteld worden in het bedrijf. Voor de familie is het lange termijn overleven en de reputatie van het bedrijf immers van groot belang aangezien dit zich ook reflecteert op de reputatie van de familie zelf. (Anderson, Reeb en Mansi, 2003) Familiebedrijven zijn blijkbaar in geringe mate, of zelfs niet, bereid de reputatie van de familie op het spel te zetten door het leveren van producten of diensten in hun ogen onvoldoende kwaliteit. (Anderson en Reeb, 2003A)

Een andere verklaring voor de hogere kwaliteit van de winstrapportering bij familiebedrijven kan men vinden bij het loon van de managers. (Ali, Chen en Radhakrishnan, 2007; Chen, Chen en Cheng, 2007; Wang, 2005) Anderson en Reeb (2003A) stellen dat het loon van de managers in familiebedrijven minder afhangt van prestaties. Wanneer het loon van de manager sterk afhangt van prestatie maatstaven, is het zeer waarschijnlijk dat de financiële kerncijfers worden gemanipuleerd om de compensatie te verhogen. (Ali, Chen en Radhakrishnan, 2007) Aangezien de inkomsten van managers in familiebedrijven minder

sterk afhankelijk is van prestatie maatstaven, zal de winst van een familiebedrijf minder snel gemanipuleerd worden dan die in niet-familiebedrijven. Wanneer andere aandeelhouders er kennis van hebben dat familiebedrijven een sterkere Corporate Governance hebben, zullen ze minder strenge eisen stellen in verband met de winstrapportering. (Wang, 2006) Dit zal ook het geval zijn bij de kredietverschaffers van familiebedrijven.

Niet-familiebedrijven dienen vaker rekening te houden met externe partijen als financiers en aandeelhouders, die vooral gericht zijn op rendement op korte termijn. Familiebedrijven daarentegen hebben een beperkt aantal aandeelhouders die bereid zijn om winstgevendheid op korte termijn in te leveren voor lange termijnperspectief. (Anderson en Reeb, 2004) Voor niet-familiebedrijven is dit door de minder nauwe banden tussen directie en aandeelhouders veelal lastiger. De aandeelhouders van familiebedrijven herinvesteren doorgaans eerder (een deel van) de winst in het bedrijf. (Anderson en Reeb, 2004) Het belangrijkste doel van een familiebedrijf, in tegenstelling tot een niet-familiebedrijf, is het bedrijf aan de volgende generatie over te dragen. (Anderson en Reeb, 2004) De familie identificeert zich sterk met het bedrijf en ziet de gezondheid van het bedrijf als een uitbreiding van het eigen welzijn. (Anderson en Reeb, 2003A) Anderson en Reeb (2004) stellen dat families die de meerderheid van de aandelen bezitten proberen om het risico van de onderneming te verminderen, om zo de welvaart van de familie te beschermen. Zij stellen hun eigen belangen boven die van andere stakeholders.

Familiebedrijven hechten veel meer belang aan financiële onafhankelijkheid dan niet-familiebedrijven. Niet alleen is een aantal onwelwillend om gebruik te maken van vreemd vermogen, ook bestaan er bij veel bedrijven bezwaren met betrekking tot het aantrekken van kapitaal als dit betekent dat het aandelenbezit zal verwateren. Hierdoor ontstaat een door de familiebedrijven zelf gecreëerd kapitaaltekort, hetgeen een belangrijke rem op de ontwikkeling van het bedrijf kan zijn. Alhoewel vanuit het bedrijfsbelang gezien het rendement van het gebruik van vreemd vermogen aantrekkelijk kan zijn, kiezen veel familiebedrijven redenerend vanuit het familie- en aandeelhoudersperspectief toch voor het buitensluiten van externe financiers. Vreemd vermogen wordt daarentegen gemeden als financieringsbron. (Anderson and Reeb, 2003A).

Directeuren blijven over het algemeen veel langer aan bij familiebedrijven dan bij niet-familiebedrijven. (Anderson and Reeb, 2003A) Gemiddeld blijft een directeur van een niet-familiebedrijf ongeveer zeven jaar in functie, terwijl bij familiebedrijven dit gemiddelde

boven de twintig jaar ligt. Bij dertig procent van alle familiebedrijven de algemeen directeur ten minste twintig jaar in functie, terwijl dit slechts bij vijf procent van de niet-familiebedrijven voorkomt. (Flören, 2002A) Ze tonen mede daardoor een grote loyaliteit ten opzichte van het bedrijf, waardoor een sterke stabiele bedrijfscultuur kan ontstaan. (Anderson and Reeb, 2003A) De bedrijfscultuur wordt weer mede bepaald door de normen en waarden die voor de familie van belang zijn. (Flören, 2002B)

Familiebedrijven kunnen in alle bedrijfstakken worden gevonden en zijn dominant aanwezig in bepaalde bedrijfstakken. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld de sector land- en tuinbouw. Familiebedrijven functioneren het best in sectoren waar voordelen, de wederzijdse beïnvloeding en versterking van belangen van het bedrijf, de familie en het eigendom, ten volle kunnen worden benut. Karakteristieken die dan kunnen worden onderscheiden zijn: nadruk op dienstverlening, sterke ondernemingscultuur en persoonlijk contact en vertrouwen. (Jong, de en Röell, 2004) Veel succesvolle familiebedrijven zijn dan ook te vinden in de uitzending en detachering (nadruk op dienstverlening, bijvoorbeeld Brunel International), detailhandel (sterke ondernemingscultuur, bijvoorbeeld Sligro) en toeleveringsbedrijven (vertrouwen en persoonlijk contact, bijvoorbeeld Aalberts Industries).

Naar aanleiding van de literatuurstudie is de volgende hypothese opgesteld om de onderzoeksvraag te beantwoorden. De hypothese luidt:

H1 Familiebedrijven hebben een betere rentabiliteit van het totale vermogen dan niet-familiebedrijven.

4. Onderzoeksmethode en dataverzameling

Zoals eerder vermeld zal het onderzoek zich baseren op het artikel van Anderson en Reeb (2003) uit de *Journal of Finance*.

Het vergelijken van de financiële prestaties van familiebedrijven en niet-familiebedrijven is geen sinecure. Er zijn een drietal uitdagingen. Allereerst is het van belang om te achterhalen, met behulp van een definitie, of een onderneming al dan niet een familiebedrijf is.

Vervolgens dienen er vergelijkbaar geachte Nederlandse niet-familiebedrijven te worden gezocht in, binnen dezelfde bedrijfstak om de financiële prestaties te meten. Een onderneming presteert beter als meer winst wordt behaald met dezelfde hoeveelheid kapitaal. De winstmaatstaven dienen daarom in verband te worden gebracht met het kapitaal dat is geïnvesteerd in de ondernemingen als geheel. Een interessante vergelijkingsfactor om de financiële prestaties van ondernemingen te meten is het bedrijfsresultaat door middel van de rentabiliteit van het eigen vermogen en de rentabiliteit van het totale vermogen. (Anderson en Reeb, 2003; Maury, 2006; and Villalonga en Amit, 2006) Voor de berekening van de rentabiliteit van het totale vermogen wordt gebruik gemaakt van de Return On Assets (ROA) of rentabiliteit van de ingezette middelen. Het voordeel van winstgerelateerde maatstaven is dat ze helder en begrijpelijk lijken te zijn. (Morck, Shleifer en Vishny, 1988) Return On Assets wordt gedefinieerd als de ratio van het bedrijfsresultaat en de totale activa. Het betreft een maatstaf voor de efficiëntie van het gebruik van de ingezette productiemiddelen. Daarbij wordt de winstgerelateerde maatstaf Return On Assets (ROA) in verschillende onderzoeken gebruikt als vergelijkingsfactor om de financiële prestaties van familiebedrijven te meten. Het gaat hierbij om de volgende onderzoeken: Ali, Chen en Radhakrishnan (2007); Anderson en Reeb (2003A); Chen, Chen en Cheng (2007); Maury (2006); Villalonga en Amit (2006).

Tenslotte dienen er betrouwbare gegevens te worden verzameld over beide categorieën. Voor het achterhalen van de financiële gegevens van Nederlandse bedrijven wordt gebruik gemaakt van het bestand Review and Analysis of Companies in Holland (REACH). In het bestand staan de financiële gegevens van circa 5000 belangrijke Nederlandse ondernemingen, al dan niet beursgenoteerd. Ook eigendomsverhoudingen en corporate governance zijn in het bestand opgenomen. Als aanvulling op REACH worden de gegevens van Annual Reports, Elsevier BedrijfsInformatie en de Kamer van Koophandel geraadpleegd.

De Bedrijfsindeling Kamers van Koophandel (BIK-code) wordt gebruikt om de bedrijfsactiviteit van de onderneming in te kunnen delen. De BIK-code is een code van een bedrijfstak waarmee een groep van ondernemingen kan worden uitgeduid die een vergelijkbare activiteit hebben. Zoeken kan met behulp van het selecteren van een BIK-code in de "Hiërarchische" zoekstap waarbij ook op verschillende niveaus kan worden geselecteerd. Hoe dieper in de hiërarchie hoe gedetailleerder de activiteit. De indeling van de BIK codes verloopt volgens het schema primaire, secundaire en tertiaire sector van de Nederlandse economie. Voor de indeling van de bedrijven wordt gebruik gemaakt van de subsectie BIK-code (twee cijfers).

Als gevolg van de onderlinge vergelijkbaarheid en transparantie worden de financiële prestaties verzameld over het jaar: 2000. Per 1 januari 2005 moeten alle beursgenoteerde ondernemingen voldoen aan International Financial Reporting Standards (IFRS). In het onderzoek worden banken, verzekeraars en financiële conglomeraten niet opgenomen in verband met de onderlinge vergelijkbaarheid van de financiële prestaties. Ook worden (semi-) overheidsinstellingen niet opgenomen. Hiervoor is gekozen in verband met de invloed die de overheid kan uitoefenen op strategische besluiten. De overheid kan bijvoorbeeld besluiten met betrekking tot een vermindering van de kwaliteit van dienstverlening of een ongewenste overname door een ander bedrijf blokkeren. Zie bijlage 5 voor de eliminatie van familiebedrijven en niet-familiebedrijven.

Voor wetenschappelijke artikelen over familiebedrijven wordt gebruik gemaakt van het bestand van International Family Enterprise Research Academy (IFERA). IFERA is een groep van academici die zich wereldwijd toelagen op de bevordering wetenschappelijk onderzoek naar familiebedrijven.

5. Discussie

5.1 Resultaten empirisch onderzoek

De sample omvat 141 beursgenoteerde bedrijven, waarvan 17 bedrijven familiebedrijven zijn. Dit betreft ongeveer 12% van de totale sample.

Voor het onderzoek wordt de definitie van Anderson en Reeb (2003A) gehanteerd. Anderson en Reeb (2003A) stellen dat een familiebedrijf een bedrijf is waarvan de stichter of een lid van zijn of haar familie eigendom heeft en/of de aanwezigheid van een lid van familie in de ondernemingsleiding.

In het onderzoek zijn banken, verzekeraars en financiële conglomeraten niet opgenomen in verband met de onderlinge vergelijkbaarheid van de financiële prestaties. Ook zijn (semi-) overheidsinstellingen niet opgenomen. Hiervoor is gekozen in verband met de invloed die de overheid kan uitoefenen op strategische besluiten. Zie hiervoor tabel 1 aantal en percentage familiebedrijven en niet-familiebedrijven middels subsectie (twee cijfers) BIK Code.

Tabel 1 Aantal en Percentage Familiebedrijven en Niet-Familiebedrijven middels subsectie (twee cijfers) BIK Code (n = 141 bedrijven)

BIK Code	Omschrijving Bedrijfstak	Aantal		Percentage
		Niet-familie bedrijven	Familiebedrijven	Familiebedrijven
11	Aardolie- en aardgaswinning	1	0	0,0
15	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	5	3	37,5
17	Vervaardiging van textiel	4	0	0,0
18	Vervaardiging van kleding; bereiden en verven van bont	2	0	0,0
19	Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	1	0	0,0
21	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren	1	0	0,0
22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media	6	1	14,3
24	Vervaardiging van chemische producten	12	0	0,0
25	Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	4	0	0,0
26	Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	1	1	50,0
27	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	2	0	0,0
28	Vervaardiging van producten van metaal	5	2	28,6
29	Vervaardiging van machines en apparaten	5	0	0,0
30	Vervaardiging van kantoormachines en computers	1	0	0,0
31	Vervaardiging van overige elektrische machines, apparaten en benodigdheden	4	0	0,0
33	Vervaardiging van medisch apparaten en instrumenten	2	0	0,0
34	Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers	1	0	0,0
35	Vervaardiging van transportmiddelen	2	0	0,0
36	Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	2	0	0,0
45	Bouwnijverheid	6	2	25,0
50	Handel in en reparatie van auto's en motorfietsen; benzineservicestations	1	0	0,0
51	Groothandel en handelsbemiddeling	11	1	8,3
52	Detailhandel en reparatie van consumentenartikelen	5	3	37,5
61	Vervoer over water	1	0	0,0
63	Dienstverlening voor het vervoer	4	0	0,0
64	Post en telecommunicatie	2	0	0,0
70	Verhuur van en handel in onroerend goed	2	0	0,0
71	Verhuur van overige roerende goederen zonder bedienend personeel	1	0	0,0
72	Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.	16	1	5,9
74	Overige zakelijke dienstverlening	12	3	20,0
92	Cultuur, sport en recreatie	2	0	0,0
		124	17	

In de bachelor thesis wordt een vergelijking gemaakt tussen de financiële prestaties van familiebedrijven en niet-familiebedrijven in Nederland. De centrale onderzoeksvraag luidt:

Presteren familiebedrijven financieel beter dan niet-familiebedrijven in Nederland?

Naar aanleiding van de literatuurstudie is de volgende hypothese opgesteld om de onderzoeksvraag te beantwoorden. De hypothese luidt:

H1 Familiebedrijven hebben een mindere rentabiliteit van het totale vermogen dan niet-familiebedrijven.

De resultaten van het empirisch onderzoek zijn verkregen middels een Independent-Samples T Test. Zie hiervoor tabel 2 Resultaten empirisch onderzoek.

Tabel 2 Resultaten empirisch onderzoek²

			1500	4500	5200	AEX
Step 1	Testing Problems H0 H1 Significance Level	$\mu_1 - \mu_2 = 0$ $\mu_1 - \mu_2 \neq 0$ $\alpha = 0,10$	$\mu_1 - \mu_2 = 0$ $\mu_1 - \mu_2 \neq 0$ $\alpha = 0,10$	$\mu_1 - \mu_2 = 0$ $\mu_1 - \mu_2 \neq 0$ $\alpha = 0,10$	$\mu_1 - \mu_2 = 0$ $\mu_1 - \mu_2 \neq 0$ $\alpha = 0,10$	$\mu_1 - \mu_2 = 0$ $\mu_1 - \mu_2 \neq 0$ $\alpha = 0,05$
Step 2	Test Statistic	$G = [(X1 - X2 - h)] / [(S1^2 / n1) + (S2^2 / n2)]^{1/2}$	$G = [(X1 - X2 - h)] / [(S1^2 / n1) + (S2^2 / n2)]^{1/2}$	$G = [(X1 - X2 - h)] / [(S1^2 / n1) + (S2^2 / n2)]^{1/2}$	$G = [(X1 - X2 - h)] / [(S1^2 / n1) + (S2^2 / n2)]^{1/2}$	$G = [(X1 - X2 - h)] / [(S1^2 / n1) + (S2^2 / n2)]^{1/2}$
Step 3	Rejection Region	$g > t \alpha; m$ $g < -t \alpha; m$	1,943 -1,943	1,943 -1,943	1,943 -1,943	1,978 -1,978
Step 4	Value	The realisation of G	2,449	0,664	1,572	2,424
Step 5	Conclusion	H0 is (not) rejected, since the <i>val</i> is < or > the critical value	H0 is rejected, since the <i>val</i> is > the critical value	H0 is not rejected, since the <i>val</i> is not < or > the critical value	H0 is not rejected, since the <i>val</i> is not < or > the critical value	H0 is rejected, since the <i>val</i> is > the critical value

De resultaten van het empirisch onderzoek middels de Independent-Samples T Test duiden aan dat familiebedrijven ten minste even goed presteren als niet-familiebedrijven.

Voor de bedrijfstak middels Bedrijfsindeling Kamers van Koophandel (BIK-code) 1500 ‘Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken’ kan worden geconcludeerd dat familiebedrijven significant beter presteren dan niet-familiebedrijven. Te denken valt hierbij aan de volgende bedrijven: Heineken, Grolsch en Van Melle. Deze conclusie is inconsistent met de hypothese dat familiale eigendom een minder efficiënte ondernemingsvorm is voor Nederlandse bedrijven.

Voor de bedrijfstakken middels Bedrijfsindeling Kamers van Koophandel (BIK-code) 4500 ‘Bouwnijverheid’ en 5200 ‘Detailhandel en reparatie consumentenartikelen’ kan worden geconcludeerd dat familiebedrijven ten minste even goed presteren als niet-familiebedrijven.

² De resultaten van het empirisch onderzoek zijn verkregen middels een Independent-Samples T Test.

5.2 Beperkingen

Het ontbreken van een uniforme definitie anno 2008 kan een probleem vormen voor het uitvoeren van adequate comparatieve studies tussen landen. In Nederland is tot op heden relatief betrekkelijk weinig onderzoek gedaan naar de economische betekenis van familiebedrijven.

Hoewel familiebedrijven van een groot economisch belang zijn in Nederland, is er tot op heden relatief weinig gestructureerde informatie beschikbaar. (Flören, 2002A) Voor zover bekend is dit onderzoek nog niet eerder gedaan in Nederland. Wel in andere landen en regio's zoals Amerika, België, Chili, Frankrijk, Italië, Japan, Verenigd Koninkrijk en West Europa.²

Voor de berekening van de rentabiliteit van het totale vermogen wordt gebruik gemaakt van de Return On Assets (ROA) of rentabiliteit van de inzette middelen. Het voordeel van winstgerelateerde maatstaven is dat ze helder en begrijpelijk lijken te zijn. De maatstaven maken direct gebruik van de informatie die uit de jaarrekening komt. Wegens de soms arbitraire keuzen die gemaakt worden bij het opstellen van de jaarrekening bestaan er echter twijfels over de geschiktheid van deze maatstaf om de financiële prestaties van ondernemingen te meten.

Daarbij gaat de ratio uit van de boekwaarde van de activa. Veelal geven die niet het werkelijk geïnvesteerde, en dus door kapitaalverschaffers langdurig ter beschikking gestelde, vermogen. Zo wordt goodwill afgeschreven of in een keer afgeboekt, worden ontwikkelkosten en dergelijke direct ten laste van het resultaat gebracht en worden operationele lease niet op de balans vertoond.

5.3 Onderzoeksagenda

Het onderzoek ten behoeve van de bachelor thesis accounting naar de financiële prestaties van beursgenoteerde familiebedrijven in Nederland heeft diverse inzicht opgeleverd; sommige inzichten konden echter onvoldoende hard worden gemaakt. Tevens heeft het onderzoek nieuwe vragen en suggesties opgeleverd voor vervolgonderzoek voor de master thesis accounting. Een mogelijke interessante onderzoeksvraag is: De invloed van familiale eigendom en de kwaliteit van winstrapportering.

² International Family Enterprise Research Academy

6. Referenties

Ali, A., Chen, T., Radhakrishnan, S., 2007. Corporate Disclosures by Family Firms. *Journal of Accounting and Economics* 44, 238 – 286.

Anderson, R.C., Reeb, D.M., 2003A. Founding-Family Ownership and Firm Performance: Evidence from the S&P 500. *Journal of Finance* 58, 1301 – 1328.

Anderson, R.C., Reeb, D.M., 2003B. Founding-Family Ownership, Corporate Diversification, and Leverage. *Journal of Law and Economics*, 653 – 684.

Anderson, R.C., Reeb, D.M., 2004. Board Composition: Balancing Family Influence in S&P 500 Firms. *Administrative Science Quarterly* 49, 209 – 237.

Anderson, R.C., Mansi, S.A., Reeb, D.M., 2003. Founding Family Ownership and the Agency Cost of Debt. *Journal of Financial Economics* 68, 263 – 285.

Burkhart, M., Panunzi, F., Shleifer, A., 2003. Family Firms. *Journal of Finance* 58, 2167 – 2201.

Chen, S., Chen, X., Cheng, Q., 2007. Do Family Firms Provide More or Less Voluntary Disclosure? *Journal of Accounting Research* 45.

Demsetz, H., 1983. The Structure of Ownership and The Theory of The Firm. *Journal of Law and Economics* 25, 375 – 390.

Fama, E., Jensen, M., 1983. Separation of Ownership and Control. *Journal of Law and Economics* 26, 301 – 325.

Flören, R.H., 2002A. Cijfers en Feiten van het Familiebedrijf. BDO Accountants & Adviseurs.

Flören, R.H., 2002B. *Crown Princes in the Clay: An Empirical Study on Tackling of Succession Challenges in Dutch Family Farms*. Proefschrift Universiteit van Nyenrode, Breukelen.

Handler, W.C., 1989. *Methodological Issues and Considerations in Studying Family Businesses*. *Family Business Review* 2, 257 – 276.

Jong, de A., Röell, A., 2004. *Financing and Control in the Netherlands: An Historical Perspective*. Paper Prepared for NBER History of Corporate Ownership Conference.

Maury, B., 2006. *Family Ownership and Firm Performance: Empirical Evidence from Western European Corporations*. *Journal of Corporate Finance* 12, 321 – 341.

Morck, R., Shleifer, A., Vishny, R., 1988. *Management Ownership and Market Valuation: An Empirical Analysis*. *Journal of Financial Economics* 20, 293 – 315.

Morck, R., Strangeland, D., Yeung, B., 2000. *Inherited Wealth, Corporate Control, and Economic Growth*. William Davidson Institute Working Papers Series 209.

Villalonga, B. Amit, R., 2006. *How Do Family Ownership, Control and Management Affect Firm Value?* *Journal of Financial Economics* 80, 385 – 417.

Wang, D., 2005. *Founding Family Ownership and Earnings Quality*. *Journal of Accounting Research* 44, 619 – 656.

Bijlage 1 Nederlandse Beursgenoteerde Familiebedrijven naar Alfabet

A		V	
Aalberts Industries	2800	Van Melle	1500
		Volker Wessels Stevin, Koninklijke	4500
B			
Beter Bed Holding	5200		
Brunel International	7400		
F			
Free Record Shop	5200		
G			
Gouda Vuurvast Holding	2600		
Grosch, Koninklijke	1500		
H			
Heijmans	4500		
Heineken	1500		
Hunter Douglas	2800		
R			
Randstad Holding	7400		
S			
Schuitema	5200		
Simac Techniek	7200		
Sligro	5100		
T			
Telegraaf Holdingmij, De	2200		
U			
United Services Group	7400		

Bijlage 2 Nederlandse Beursgenoteerde Niet-Familiebedrijven naar Alfabet

A			
		Devote	7400
		DICO International	3600
Accel Group	3500	DNC de Nederlanden Compagnie	7400
AFC Ajax	9200	DOCdata	2200
Ahold, Koninklijke	5200	Draka Holding	3100
Aino	7200	DSM, Koninklijke	2400
Akzo Nobel	2400		
Alanheri	5100	E	
Amstelland	4500		
Amsterdam Rubber	2400	Econosto, Koninklijke	5100
AND International Publishers	7200	Elsevier	2200
Arcadis	7400	EMiS	7400
ASM International	2900	Eriks Group	5100
ASM Lithography	2900	EVC International	2400
Athlon Groep	7100	Exact Holding	7200
AXA Stenman Industries	2800		
		F	
B			
		Fornix BioSciences	2400
Ballast Nedam	4500	Fox Kids Europe	9200
Batenburg Beheer	4500	Frans Maas Groep, Koninklijke	6300
BE Semiconductor Industries	2900	Fugro	7400
Blue Fox Enterprises	7200		
Blydenstein-Willink	1700	G	
Brill, Koninklijke	2200		
Buhrmann	5100	Gamma Holding	1700
		Getronics	7200
C		Geveke	5100
		Grontmij	7400
Cate, Koninklijke Ten	1700	GTI	4500
Chicago Bridge & Iron Company	2800	Gucci Group	1900
CMG	7200		
Copaco	5100	H	
Corus Group	2700		
Crucell	2400	H.E.S. Beheer	6300
CSM	1500	Hagemeyer	5100
CSS Holding	7200	Helvoet Holding	2500
CVG, Gemeenschappelijk Bezit	2100	Holland Colours	2400
		Hollandsche Beton Groep (HBG)	4500
D			
		I	
De Drie Electronics Beheer	7200		
Delft Instruments	3300	ICT Automatisering	7200

IHC Caland	3500	Ordina	7200
Internatio-Muller	7400		
IsoTis	2400	P	
Ispat International	2700		
K			
KNSF	7000	Petroplus International	5100
Koninklijke BAM NBM	4500	Pharming Group	2400
Koninklijke Nederlandse Petroleum Mij.	1100	Philips, Koninklijke	3100
Kuhne + Heitz	5100	Polynorm	2800
		Porceleyne Fles	2600
L		R	
Landis Group	7200	Reesink	5100
Laurus	5200	Rood Testhouse	7400
LCI Technology Group	7200	Roto Smeets De Boer	7400
Libertel	6400		
M		S	
Macintosh Retail Group	5200	Samas Groep	3600
Magnus Holding	7400	Scala Business Solutions	7200
Management Share	7200	Schuttersveld Holding	2500
McGregor Fashion Group	5200	Seagull Holding	7200
		Smit Internationale	6300
N		SNT Group	7400
Naeff	2400	Stern Groep	5000
NAGRON, Nationaal Grondbezit	7000	Stork	2900
NEDAP, Nederlandse Apparatenfabriek	3300	T	
Nedcon Groep	2800	Textielgroep Twenthe, Koninklijke	1700
Nedlloyd, Koninklijk	6100	Toolex International	2900
Nedschroef Holding, Koninklijke	2800	Twentsche Kabel Holding	3100
Neways Electronics International	3100	U	
New Skies Satellites	6400	Unilever	1500
Norit	2400	Unit4	7200
Numico, Koninklijke	1500	V	
Nutreco Holding	1500	Van Dorp Despec Groep	5100
Nyloplast	2500	Van Heek-Tweka	1800
O		Vedior	7400
Océ	3000	Vendex KBB	5200
OPG Groep	2400	Vilenzo International	1800

VNU	2200
Vopak, Koninklijke	6300
Vredestein	2500

W

Wegener, Koninklijke	2200
Wessanen, Koninklijke	1500
Weweler	3400
Wolters Kluwer	2200

Bijlage 3 Nederlandse Beursgenoteerde Familiebedrijven naar BIK Code

1500

Grolsche, Koninklijke	16,9
Heineken	15,7
Van Melle	15,3

2200

Telegraaf Holding, De	16,6
-----------------------	------

2600

Gouda Vuurvast Holding	7,7
------------------------	-----

2800

Aalberts Industries	16,3
Hunter Douglas	15,4

4500

Heijmans	12,6
Volker Wessels Stevin, Koninklijke	9,7

5100

Sligro	17,4
--------	------

5200

Beter Bed Holding	34,1
Free Record Shop	18,1
Schuitema	14,6

7200

Simac Techniek	10,4
----------------	------

7400

Brunel International	14,1
Randstad Holding	20,3
United Services Group	35,3

Bijlage 4 Nederlandse Beursgenoteerde Niet-Familiebedrijven naar BIK Code

1100		Akzo Nobel	11,6
		Amsterdam Rubber	13,1
Koninklijke Nederlandse Petroleum Mij.	12,9	Crucell	-
		DSM, Koninklijke	9,6
1500		EVC International	1,4
		Fornix BioSciences	35,0
CSM	16,5	Holland Colours	11,9
Numico, Koninklijke	13,2	IsoTis	-
Nutreco Holding	10,2	Naeff	10,5
Unilever	14,0	Norit	9,2
Wessanen, Koninklijke	10,9	OPG Groep	14,3
		Pharming Group	-
1700		2500	
Blydenstein-Willink	2,6	Helvoet Holding	9,5
Cate, Koninklijke Ten	11,0	Nyloplast	7,1
Gamma Holding	13,2	Schuttersveld Holding	9,7
Textielgroep Twenthe, Koninklijke	-	Vredestein	6,9
1800		2600	
Van Heek-Tweka	5,3	Porceleyne Fles	14,4
Vilento International	13,9		
1900		2700	
Gucci Group	12,3	Corus Group	-
		Ispat International	5,9
2100		2800	
CVG, Gemeenschappelijk Bezit	6,5	AXA Stenman Industries	35,0
		Chicago Bridge & Iron Company	8,8
2200		Nedcon Groep	7,7
		Nedschroef Holding, Koninklijke	11,5
Brill, Koninklijke	11,1	Polynorm	8,3
DOCdata	6,8		
Elsevier	10,7	2900	
VNU	10,9	ASM International	11,7
Wegener, Koninklijke	16,8	ASM Lithography	10,1
Wolters Kluwer	15,1	BE Semiconductor Industries	0,4
2400		Stork	8,4
		Toolex International	23,5

3000		Alanheri	1,6
		Buhrmann	5,6
Océ	9,2	Copaco	8,5
		Econosto, Koninklijke	6,4
3100		Eriks Group	9,7
		Geveke	10,3
Draka Holding	12,3	Hagemeyer	12,4
Neways Electronics International	10,1	Kuhne + Heitz	11,7
Philips, Koninklijke	8,5	Petroplus International	8,3
Twentsche Kabel Holding	14,3	Reesink	10,9
		Van Dorp Despec Groep	6,2
3300		5200	
Delft Instruments	7,5	Ahold, Koninklijke	11,5
NEDAP, Nederlandse Apparatenfabriek	19,7	Laurus	14,0
3400		Macintosh Retail Group	14,0
		McGregor Fashion Group	14,1
Weweler	1,01	Vendex KBB	10,1
3500		6100	
Accel Group	8,3	Nedlloyd, Kon.	0,5
IHC Caland	9,7		
3600		6300	
DICO International	-	Frans Maas Groep, Koninklijke	9,6
Samas Groep	11,2	H.E.S. Beheer	3,9
		Smit Internationale	8,5
		Vopak, Koninklijke	10,3
4500		6400	
Amstelland	13,6	Libertel	13,9
Ballast Nedam	2,8	New Skies Satellites	1,4
Batenburg Beheer	16,0		
GTI	9,5	7000	
Hollandsche Beton Groep (HBG)	5,7	KNSF	59,2
Koninklijke BAM NBM	9,5	NAGRON Nationaal Grondbezit	11,6
5000		7100	
Stern Groep	7,9	Athlon	4,2
5100			

7200

Aino	25,6
AND International Publishers	4,2
Blue Fox Enterprises	24,0
CMG	38,0
CSS Holding	29,7
De Drie Electronics Beheer	18,9
Exact Holding	34,4
Getronics	10,5
ICT Automatisering	41,0
Landis Group	14,4
LCI Technology Group	9,1
Management Share	10,5
Ordina	51,7
Scala Business Solutions	-
Seagull Holding	15,6
Unit4	46,7

7400

Arcadis	12,0
Devote	38,9
DNC de Nederlanden Compagnie	-
EMiS	12,7
Fugro	17,6
Grontmij	9,7
Internatio-Muller	11,8
Magnus Holding	6,4
Rood Testhouse	6,0
Roto Smeets De Boer	8,4
SNT Group	30,4
Vedior	6,2

9200

AFC Ajax	6,3
Fox Kids Europe	5,6

Bijlage 5 Eliminatie Familiebedrijven en Niet-Familiebedrijven naar subsectie (twee cijfers) BIK Code (n = 23 b)

BIK Code	Omschrijving Bedrijfstak
30	<i>Vervaardiging van kantoormachines en computers</i> Tulip Computers (negatief eigen vermogen)
62	<i>Vervoer door de lucht</i> Koninklijke Luchtvaart Maatschappij
64	<i>Post en telecommunicatie</i> Koninklijke KPN; KPNQwest
65	<i>Financiële instellingen (uitgezonderd verzekeringswezen en pensioenfondsen)</i> ABN Amro Holding; Begemann Groep, Koninklijke; De Vries Robbé Groep; Emba; Fortis (NL); Hoop HAL Trust (Units); ING Groep; Kas-Associatie; Kempen & Co; Van Lanschot.
64	<i>Post en telecommunicatie</i> Baan Company (negatief eigen vermogen); TNT Post Groep; United Pan-Europe Communications (neg Versatel Telecom International (negatief eigen vermogen)
66	<i>Verzekeringswezen en pensioenfondsen (geen verplichte sociale verzekeringen)</i> AEGON
67	<i>Financiële beurzen, effectenmakelaars, assurantietussenpersonen, administratiekantoren voor aandele</i> Amsterdam Options Traders; Moolen Holding, Van der
72	<i>Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.</i> PinkRocade

Bijlage 6 Organisatieprofiel familiebedrijven

Aalberts Industries³

Organisatieprofiel

Aalberts Industries is opgericht door de heer Jan Aalberts in 1975. Aalberts Industries heeft een tweetal hoofdactiviteiten: Industrial Services en Flow Control Systems. Industrial Services: Ontwikkeling, productie, behandeling en verkoop van complexe onderdelen ten behoeve van hoogwaardige industriële eindproducten op basis van klantspecificaties. Flow Control Systems: dispensesystemen (tapsystemen ten behoeve van de bier-, frisdranken- en gasindustrie) en appendages voor water, gas, energie, verwarming, luchtverversing- en koelsystemen en laboratoriumappendages. Omzet: 385.200.000 euro. Personeel: 3.762.

Bestuur

Raad van Commissarissen: P. Niessen; C. Brakel; A. Land; A. van Luyk. Raad van Bestuur: J. Aalberts; B. Bolkenstein; J. Eijgendaal; R. Jaquet.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Aalberts Beheer 13,83%; De Hoge Noot 5,03%; ABN Amro Small Companies Netherlands Fund 5,07%; Aalberts, J. 7,85%; ABP-PGGM Capital Holdings 12,48%; Smoorenburg 5,12%; F. van Lanschot Bankiers 6,25%; NIB Capital 12,48%; Aalberts, Stg. Adm.ktr. Financieringspref. aand. 24,97%; Fortis 6,25%.

³ Aalberts Industries, Jaarverslag 2000

Beter Bed Holding⁴

Organisatieprofiel

Beter Bed is opgericht door de gebroeders Diks in 1981 te Uden. De hoofdactiviteiten van Beter Bed zijn: Verkoop en productie van slaapkamermeubels, matrassen, bedbodems en verdere toebehoren op het gebied van slaapkamers. Omzet: 207.200.000 euro. Personeel: 1.780, waarvan 735 in Nederland.

Bestuur

Raad van Commissarissen: M. Van Seggelen; E. Van Veen; M. Diks; L. Ridder van Rappard; C. Renders. Raad van Bestuur: F. Geelen.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Breedinvest 14,12%; Orange Fund 5,62%; Shell Pensioenfonds, Stg. 5,86%; Diks, M.J.A.M. 11,29%; Diks, P.A.J.M. 6,65%.

⁴ Beter Bed Holding, Jaarverslag 2000

Brunel International⁵

Organisatieprofiel

De oorsprong van Brunel International N.V. werd in 1975 gelegd, toen de voormalige directeur Jan Brand de onderneming Multec Engineering B.V. oprichtte. Multec Engineering legde zich toe op het ‘uitzenden’ van ingenieurs. In 1986 werden de activiteiten uitgebreid met het detacheren van personeel, waartoe Grace B.V. werd opgericht. In 1989 werden de werkmaatschappijen ondergebracht bij Brunel. Omzet: 237.300.000 euro. Personeel: 741 (indirect).

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Jansen; R. Van Gelder; J. Brand; J. Van Engelen. Raad van Bestuur: J. Van Barneveld.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Fortis 5,00%; Brand, J. 60,67%.

⁵ Brunel International, Jaarverslag 2000

Free Record Shop⁶

Organisatieprofiel

Free Record Shop is opgericht door de heer Hans Breukhoven in 1971 te Schiedam. De hoofdactiviteiten van Free Record Shop zijn: Inkoop en verkoop van beeld- en geluidsdragers, computer software, games en mobiele 'pre-paid' telefonie via de winkelorganisatie van de dochtervennootschappen. Omzet: 231.500.000 euro. Vestigingen: 286. Personeel: 1.150.

Bestuur

Raad van Commissarissen: D. Van der Stelt; J. Aalberts; T. Risseeuw. Raad van Bestuur: H. Breukhoven; T. Olierook; W. Hurts.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Vanesson 43,66%; Orange Fund 5,39%; Breukhoven, J.A. 43,66%. De familie van Breukhoven heeft (via Vanesson) 87,2% van alle aandelen.

⁶ Free Record Shop, Jaarverslag 2000

Gouda Vuurvast Holding⁷

Organisatieprofiel

De oorsprong van Gouda Vuurvast gaat terug tot 1901, toen de gebroeders Nagtegaal een kleine fabriek oprichtten, waarin zij vuurvaste stenen produceerden. Ruim zeventig jaar lang, tot 1972, is het een familiebedrijf, tot de aandelen worden verkocht aan een grote Franse groep Lafarge Coppée. In 1983 stootte het Franse bedrijf echter de activiteiten op het gebied van vuurvaste producten af, waartoe eveneens het belang in Gouda Vuurvast behoorde. In 1983 wordt het bedrijf teruggekocht door de familie, samen met Parnib BV. De laatste vindt in 1987 een exit via de beursgang van de onderneming. De link met de oprichters is intact: Nagtegaals kleinzoon J. Van den Bovenkamp is president-commissaris en bijna de helft van de aandelen is in handen van de familie Van den Bovenkamp. De hoofdactiviteiten van Gouda Vuurvast Holding zijn: Productie, verkoop en montage van vuurvaste materialen, die toegepast worden in de industrie als bekleding in ovens waarin zeer hoge temperaturen voorkomen. Omzet: 58.400.000. Personeel: 273.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Van den Bovenkamp; J. Ariëns; R. Van der Vlist; J. Van der Wielen. Raad van Bestuur: A. Van Eenennaam.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Nieuwpoort, G.A. van 5,30%; Bovenkamp, E.C. Van den 6,24%; Bovenkamp jr, E.C. Van den 5,70%; Bovenkamp, J.G.H. Van den 13,60%; Gibbons Nederland 13,99%; Gouda Chemiebouw 6,24%; Gouda Vuurvast Holding, Stg. Adm.ktr. 51,60%; Neclar Beheer 6,65%; WICOR I, Bel.mij 5,07%; Otterbrabant Beheer 6,01%; Bloemendaal, N. 11,84%.

⁷ Gouda Vuurvast Holding, Jaarverslag 2000

Grolsch, Koninklijke⁸

Organisatieprofiel

Grolsch is een biermerk dat sinds 1615 gebrouwen werd in Groenlo. De brouwerij is sinds 1984 een beursgenoteerde onderneming. Bierbrouwerij, richt zich op het premium segment van de markt. Omzet: 252.100.000. Personeel: 864.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Pennings; W. de Bruin; J. Hovers; R. Van Ommeren; H. Schonis; A. Wateler. Raad van Bestuur: J. Troch; P. Tromp. De familie De Groen vervult verschillende leidinggevende posities in de organisatie en heeft een groot deel van de aandelen in handen.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): NBC, Stg. Adm.ktr. 41,97%; CGNU 5,34%; Franklin Mutual Series Fund 5,04%; Vakim Beheer 8,98%; Groen, A.F. Th. de 10,60%; Groen, J.H. de 7,54%; Groenmeulen Beleggingen 5,95%; Grolsch, Stg. Adm.ktr. van aand. 64,00%; Grolsch, Stg. Pref. aand. 50,00%; Kolk Beheer, de 7,45%; Meulen, L.J.M. van der 5,95%; OPED Beheer 10,40%.

⁸ Grolsch, Koninklijk, Jaarverslag 2000

Heijmans⁹

Organisatieprofiel

Heijmans is opgericht door de heer Jan Heijmans in 1923 te Rosmalen. De hoofdactiviteiten van Heijmans zijn: Bouw, vastgoedontwikkeling, infrastructuur en milieu. Omzet: 1.243.100.000 euro. Personeel: 6.296.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Brentjens; J. Bartelds; J. Blankert; N. Douben. Raad van Bestuur: J. Janssen; J. Heijmans; J. Van den Hoven; D. Van der Kroft.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaal belang): Heijmans, Stg. Gem. Bezit 16,10%; ABN Amro Mix Umbrella Fund/Small Comp. Neth. Fd 5,08%; Vereniging Friesland Bank 5,95%; ABP-PGGM Capital Holdings 5,95%; F. van Lanschot Bankiers 5,95%; CGNU 5,95%; Smoorenburg 5,07%.

⁹ Heijmans, Jaarverslag 2000

Heineken¹⁰

Organisatieprofiel

Bierbrouwerij. De familie Heineken begon met brouwen in 1864, toen Gerard Adriaan Heineken een brouwerij in het centrum van Amsterdam kocht. Gedurende de daaropvolgende 140 jaar hebben vier generaties van de familie Heineken het merk en de onderneming opgebouwd en laten uitgroeien tot een grote Europese en wereldwijde speler. Dankzij het leiderschap van Gerard, Henry, Alfred 'Freddy' Heineken en Charlene de Carvalho-Heineken, Voorzitter van de Raad van Beheer van Heineken Holding N.V., behoort Heineken nu tot de meest vooraanstaande brouwerijgroepen ter wereld. Nadat Henry Heineken in 1942 het controlerende familiebelang had verloren, wist Alfred Heineken in 1954 weer de hand te leggen op de meerderheid van de aandelen van Heineken N.V. . Om de zeggenschap over de onderneming bij de gewenste vergroting van het kapitaal te behouden, richtte hij vervolgens Heineken Holding op, die net iets meer dan 50% van de aandelen Heineken bezat terwijl hijzelf weer een meerderheid van de aandelen Heineken Holding aanhield. Omzet: 7.148.000.000 euro. Personeel: 36.733, waarvan 31.086 in het buitenland.

Bestuur

Raad van Commissarissen: A. Maas; H. de Ruiter; M. de Carvalho; L. Van Vollenhoven; A. Risseeuw; R. Hazelhoff; M. Das; J. Loudon. Raad van Bestuur: K. Vuursteen; A. Ruys; S. Lubsen.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Heineken, A.H. 50,01%; Heineken, Holding 50,01%; L'Arche Holding 50,01%.

¹⁰ Heineken, Jaarverslag 2000

Hunter Douglas¹¹

Organisatieprofiel

Hunter Douglas is opgericht door de heer Henry Sonnenberg in 1919 te Duitsland. In 1933 is het bedrijf verplaatst naar Rotterdam. Hoofdactiviteit: producent raambekleding. Omzet: 1.360.000.000. Personeel: 13.609.

Bestuur

Board of Directors: R. Sonnenberg; J. Andriessen; C. Boonstra; H. Van den Hoven; J. Sherwin; W. Heyman; E. Joubert; M. Lynton. Officers: R. Sonnenberg; M. Hopkins; A. Kuiper; G. Neoh; W. Oppliger; G. Saltman; J. Urrutia. Management AG: R. Sonnenberg; C. King; W. Oppliger; G. Orechkoff.

Aandeel

Ongeveer 51% van het gewone aandelenkapitaal is in handen van de familie van de oprichters.

¹¹ Hunter Douglas, Jaarverslag 2000

Randstad¹²

Organisatieprofiel

Randstad is opgericht in 1960 te Amsterdam door de heer Frits Goldschmeding. Dienstverlenende organisatie actief op het gebied van uitzending en detachering 95.8%, schoonmaak 2,5% en beveiliging 1,7%. Aantal vestigingen 1.755, waarvan 995 in het buitenland. Personeel: 13.000 indirecte medewerkers.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Peters; F. Goldschmeding, Vicevoorzitter; J. Guépin; J. Hovers; K. Vuursteen; R. Zwartendijk. Raad van Bestuur: H. Zwarts; F. Drost; C. Farla; D. Van Gelder; E. De Groot; F. Van Haasteren; E. Vonk; B. Noteboom.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaal belang): Aegon 5,14%; Gaud Holding 6,94%; Randstad Holding, Stg. Adm.ktr. 6,94%; Randstad Optiefonds Stg. Adm.ktr. 19,96%; Goldschmeding, F.J.D. 44,00%; Randstand Beheer 44,00%; Fortis 7,14%; Internationale Nederland Groep 6,98%; Randstand Holding, Stg. Adm.ktr. Pref. aand. 17,90%.

¹² Randstad, Jaarverslag 2000

Schuitema¹³

Organisatieprofiel

Schuitema is opgericht door Jacob Fokke Schuitema te Groningen. Sinds 1948 is Schuitema aan de beurs genoteerd. De hoofdactiviteiten van Schuitema zijn: Grossier en dienstverlener in de levensmiddelenbranche. Omzet: 1.831.800.000 euro. Personeel: 1.644.

Bestuur

Raad van Commissarissen: I. Vos; H. Bolt; J. Andreae; L. de Gruijter; A. Meurs. Raad van Bestuur: J. Brouwer; A. de Bie; W. Linthorst; A. Ruis.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaal belang): Ahold 72,89%; Ontw. V. Mid.proj. CKK, mij. tot 25,02%; Schuitema, Stg. Gemeenschappelijk Aandelenbezit 25,02; Spaar & Fin.mijen (spafirma), Stg. tot beh. van 25,02%. In 1988 dreigt Schuitema door Unigro overgenomen te worden. Daarop riep Schuitema de hulp van Ahold in. De laatste kocht 63% van de aandelen. Daarmee had Ahold 73% van aandelen in handen. Tijdens deze transactie is bepaald dat Schuitema een zelfstand opererend bedrijf zou blijven.

¹³ Schuitema, Jaarverslag 2000

Simac Techniek¹⁴

Organisatieprofiel

Simac Techniek NV is opgericht in 1971 door de heer M.J. van Schagen. In 1986 kreeg Simac Techniek een notering aan de Parallelmarkt van Euronext Amsterdam. Actief op de markten van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) en de industriële elektronica en automatisering. Omzetverdeling: ICT 88%, Industriële Elektronica en Automatisering 8%, overige activiteiten 4%. Personeel: 1.620.

Bestuur

Raad van Commissarissen: K. Hubée; H. Kivits; H. Van Meegen; K. Wezeman. Raad van Bestuur: E. van Schagen; J. Lindenaar.

Aandeel

De familie Van Schagen heeft via het beleggingsvehikel Simal Beheer het stemrecht in de vergadering van aandeelhouders. Eind 2000 bezat Simal Beheer 62,59 procent van de gewone aandelen. Dankzij de (cumulatief) preferente aandelen heeft Simal echter veel meer stemrecht op de jaarvergadering.

¹⁴ Simac Techniek, Jaarverslag 2000

Sligro¹⁵

Organisatieprofiel

Sligro Food Group is een groothandel in voeding. Het hoofdkantoor staat in Veghel. Sinds 1989 is het bedrijf genoteerd aan de Euronext in Amsterdam. Het bedrijf is door Abel Slippens, de grootvader van de huidige directievoorzitter, in 1935 opgericht als groothandel in margarine, vetten en oliën. Sligro is dan ook een afkorting van Slippens Groothandel. Groothandel met 40 vestigingen. Het accent ligt op zelfbedieningsgroothandel. De afnemerskring bestaat voornamelijk uit detaillisten, horecaondernemers en andere grootverbruikers. Personeel: 1.680.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Van Heeswijk; G. Beijer; J. Cuypers; J. Slippens. Raad van Bestuur: A. Slippens; H. Van Rozendaal.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaal belang): Internationale Nederlanden Groep 5,06%; Orange Fund 5,52%; Slippens, Stg. Adm.ktr. 46,85%; Orange Deelnemingen Fd 5,11%; Darlin 5,00%; Sligro-Groep, Stg. Pref. aand. 50,00%; BCD Investments 5,19%; Vinke Amsterdam I 5,02%.

¹⁵ Sligro, Jaarverslag 2000

Telegraaf, De¹⁶

Organisatieprofiel

Uitgever van dag- en weekbladen en tijdschriften. Voorts technische vervaardiging voor derden. Dagbladen 66% van de omzet, huis-aan-huisbladen 10%, tijdschriften 7% (advertentie-inkomsten 52% omzet, oplage inkomsten 31% omzet), drukwerk voor derden 13%, overige activiteiten 4%. 3% van omzet wordt buiten Nederland behaald. Personeel 5.337.

Bestuur

Raad van Commissarissen: A. Van Puijenbroek; W. Charles; J. Brewer - De Koster; W. Overmars; W. Van Voorden; H. Weenen. Raad van Bestuur: L. Van Aken; F. Arp; W. Kok; J. Olde Kalter; H. Schor; A. Swartjes.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaal belang): Puijenbroek, Exploitatie.mij. 29,41%; Telegraaf, Stg. Adm.ktr. 45,88%; Henriette Holdert Stg. 5,12%; Fortis 6,01%; Johannapolder, Stg. Adm.ktr. 5,00%; Mutual Series fund 5,26%; Tweedy, Browne Fund 5,10%; Telegraaf, Stg. Pref. aand. 50,00%. Bij De Telegraaf zit ten minste 79,88% van de stemmen in vertrouwde (familie) banden. De familie Van Puijenbroek (Brabantse textielbaronnen) heeft via de NV Exploitatie Maatschappij van Puijenbroek bijna 29%; het administratiekantoor bijna 46%, terwijl de Stichting Administratiekantoor Johannapolder 5% bezit.

¹⁶ Telegraaf, De, Jaarverslag 2000

United Services Group¹⁷

Organisatieprofiel

De oorsprong van United Services Group is een fusie tussen Unique International, welke de nieuwe naam was van Goudsmit na de fusie met uitzendgroep Unique. In september 1997 fuseerde Goudsmit met het uitzendbureau Unique, waarna de nieuwe combinatie verder ging als beursfonds onder de naam Unique International. De heer Mulder is oprichter van United Services group. De hoofdactiviteiten van United Services Group zijn: Algemene en technische uitzending, projectarbeid, technische detachering, executive search, consultancy, telemarketing, call-centres, opleiding en training. Omzet: 446.800.000 euro. Personeel: 13.601 (indirect)

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Brakel; M. Battaille de Stappens de Nieuwenhove; C. Molenaar.
Raad van Bestuur: A. Mulder; Y. Dierckxsens; L. Houwen; R. Icke.

Aandeel

-

¹⁷ United Services Group, Jaarverslag 2000

Van Melle¹⁸

Organisatieprofiel

Van Melle is opgericht door de heer Izaak van Melle in 1900 te Breskens. Producent van suikerwerken. Omzet: 447.600.000 euro. Personeel: 3.456, waarvan 2.352 in het buitenland.

Bestuur

Raad van Commissarissen: J. Glasz; G. Van Bergeijk; S. Bergsma; A. Perfetti; J. Timmer.

Raad van Bestuur: I. Van Melle; A. Boudewijns; W. Dorhout Mees; H. Van Melle.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Melle, Van Stg. Adm.ktr. 88,57%; Melle, Van Stg. Beheer Pref. aandelen 159,28%; C + F Conf. and Foods 50,29%; Mutual Series Fund 19,59%.

¹⁸ Van Melle, Jaarverslag 2000

Volker Wessels Stevin, Koninklijke¹⁹

Organisatieprofiel

De oorsprong van Volker Stevin gaat terug tot 1854, als Adriaan Volker zich in Sliedrecht vestigt als zelfstandig aannemer. In 1978 volgt de fusie met de Stevin Groep en ontstaat Koninklijke Volker Stevin. De Kondor Wessels Groep ontstaat in 1990 uit een fusie van het beursgenoteerde IBB Kondor en het familiebedrijf Wessels. De oorsprong van dit familiebedrijf begint in 1933, als de Rijssense timmerman Arend Wessels besluit aannemer te worden. In 1968 neemt zoon Dik Wessels de leiding over. In 1997 bundelen het voornamelijk in de infrastructuur actief zijnde Koninklijke Volker Stevin en het in bouw- en vastgoed gespecialiseerde Kondor Wessels hun krachten en ontstaat Koninklijke Volker Wessels Stevin.

Omzet: 2.418.600.000 euro. Personeel 13.182, waarvan 10.159 in Nederland.

Bestuur

Raad van Commissarissen: M. Van Veen; G. Doeksen; A. Baardewijk; P. Kalff; C. de Keizer; J. Van de Ven; P. Vermeulen. Raad van Bestuur: H. Hazewinkel; W. Dijkman; G. Van Herrewegen; A. De Jong; D. Wessels.

Aandeel

In het kader van de Wet Melding Zeggenschap werden de volgende meldingen ontvangen (totaal kapitaalbelang): Internationale Nederlanden Groep 9,69%; Volker Wessels Stevin, Stg. Adm.ktr. 92,08%; Volker Wessels Stevin, Stg. Aad.beh. 50,00%; Fortis 5,16%; Wessels, D. 5,19%.

¹⁹ Volker Wessels Steving, Koninklijke, Jaarverslag 2000